ئەختەم ئۆمەر

ئۆز ۋە ھەمسەر دەريا

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئەختەم ئۆمەر

ئاھ، رەھىمسىز دەريا

(پوۋېستلار)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

阿，无情的河：维吾尔文/艾合塔木·吾买尔著. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008. 8
ISBN 978－7－228－11818－2

Ⅰ. 阿… Ⅱ. 艾… Ⅲ. 中篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ. I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 131340 号

作　　者　艾合塔木·吾买尔
责任编辑　巴力江·孜帕尔
责任校对　阿依古丽·萨比提
特约校对　亚森·扎依莫夫
封面设计　艾克拜尔·萨力
出版发行　新疆人民出版社
电　　话　(0991)2827472
地　　址　乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮　　编　830001
印　　刷　新疆金版印务有限公司
经　　销　新疆维吾尔自治区新华书店
开　　本　880×1230 毫米　1/32
印　　张　14.5
版　　次　2008 年 10 月第 1 版
印　　次　2008 年 10 月第 1 次印刷
印　　数　1—5000
定　　价　40.00 元

ئاھ، رەھىمسىز دەريا (پوۋېستلار)

ئاپتورى : ئەختەم ئۆمەر
مەسئۇل مۇھەررىرى : بارىجان زەپەر
مەسئۇل كوررېكتورى : ئايگۈل سابىت
تەكلىپلىك كوررېكتورى : ياسىن زايىموف
مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ
نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
تېلېفون : 0991—2827472
ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر
پوچتا نومۇرى : 830001
باسقۇچى : شىنجاڭ جىنبەن مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتى
سانقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى
فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى : 14.5
نەشرى : 2008 - يىل 10 - ئاي 1 - نەشرى
باسمىسى : 2008 - يىل 10 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى : 1—5000
كىتاب نومۇرى : ISBN 978—7—228—11818—2
باھاسى : 40.00 يۈەن

مۇندەرىجە

«شۇم پېشانە» 1
ھەسرەت 73
زېمىن ، قارا ئادەملىرىڭگە ! 107
ئاھ ، رەھىمسىز دەريا ! 168
قۇرتلاپ كەتكەن كۆل 225
قىيامەتتە قالغان سەھرا 315

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

«شۇم پېشانە»

1

ئۆزۈندىن ـ ئۆزۈنغا سوزۇلغان، يىلان باغرى ئاقىدىغان دولان دەرياسى بويى. تەكلىماكان قۇملۇقى بىلەن دەريا ئارىلىقى مۇنبەت تۈزلەڭلىك. ئۇ يەردە تۈزى تەڭشەلگەن يەرلەرمۇ، زەي ـ شور ئۆرلەپ تۇرىدىغان يەرلەرمۇ، ساپ هاۋالىق باغۇ ـ بوستان مەھەللىمۇ، بىپايان قومۇش باسقان سازلىقمۇ، چەكسىز كەتكەن يىكەنلىك، سۈيى تۈزلۈق كۆللەرمۇ، قۇم بارخانلىرى ئارىسىدا كەڭرى يېيىلىپ ياتقان قويۇق توغراقلىق، ياۋا جىگدە، يۇلغۇنلۇقلارمۇ بار. بۇلارنىڭ شەرق تەرىپىنى دولان دەرياسى ئوراپ تۇرىدۇ. دەريا ئاجايىپ سېھرىي كۈچكە ئىگىكى، بۇگۈن بۇ قىرغاقتا ئۆزىنى ئۇرۇپ نۇرغۇن زېمىننى يۇتۇۋەتسە، ئەتىسى قارشى قىرغاقتا يېيىلىپ ئاقىدۇ. شۇڭا خەلق بۇ دەريا بويىدا زېمىن تۇتۇشتىن ئېھتىيات قىلىدۇ. دەريانىڭ ئىككى ياقىسىغا نۇرغۇن خەلق ئولتۇراقلاشقان بولۇپ، يىراقتىكى ئېگىز تەكلىماكان قۇملۇقىدىن قارىسا، بۇ دەريانىڭ بۇك ـ باراقسان ئورمانلار، يېشىل تۈزلەڭ يايلاقلار، ئېگىز شور دۆڭلەر، تۆگە لوكىسىدەك قۇملار ئارىسىدا خۇددى كۆمۈش يىلاندەك جىمىرلاپ تولغىنىپ ئېقىۋاتقانلىقىنى كۆرگىلى بولىدۇ. دەريانىڭ ئاياغ ئېقىنىدا بىر دەريا قايچىسى بار. بۇ قايچىدا يىكەن، پىيىزەك، خادا قومۇشلار،

كىچىك ـ كىچىك شورلۇق كۆل ئىچىدە نۇرغۇن تۇزلۇق بۇلاقلار بار . بۇ كۆللەردە ئادەتتە دولاننىڭ ئۆزۈن قۇيرۇق يەرلىك قارا بېلىقى ، ياۋا ئۆردەك ، قاراغاز ، ئالا بويۇن قاشقالداق ، قىزىل ، قوڭۇر قانات قاشقالداق ، يەكەن توخۇسى ، كىچە ـ كۈندۈز بۇقۇلداپ زەمبىرەك ئاتقاندەك ئاۋاز چىقىرىدىغان سۇ بۇقىسى ۋە قۇشقاچلار ماكان تۇتقان . ئاندىن ئۆزۈن بويۇن ئاق تۇرنا ، قىرغاۋۇل ، هاڭغىت قاتارلىقلارمۇ بار .

مانا بۇ كۆللەرنىڭ ئەتراپىغا ئادەمزات كەمدىن ـ كەم ئاياغ باسىدۇ . لېكىن ئۇنىڭ ئېگىزرەك بىر تۆپىلىكىدە بىر يالغۇز كەپە بار . كەپىدە بىر قېرى ئاقساقال بوۋاي بىلەن ئۇنىڭ يىگىرمە تۆت ـ يىگىرمە بەش ياشلاردىكى بىر ئوغلى ياشايدۇ . ئۇلار ئاساسەن بېلىقچىلىق قىلىدۇ . يازدا دەرياغا ئاق سۇ كەلگەندە دەريادىن ئېقىندا سۈزىدۇ . ئاق سۇ كەلسە ئۇلارنىڭ ئامىتى كېلىدۇ . چۈنكى دەريادا هەر يوغان لىم ياغاچلار ئېقىپ كېلىدۇ . بەزىدە بىر كۈندە يەتتە ـ سەككىز تال قارىغاي ، ئارچا ، توغراق سۈزۈۋالغىلى بولىدۇ . بۇنىڭ هەر بىرىنى يىراقتىكى شەنبە بازارغا ئاپىرىپ ، كەم دېگەندە ئەللىك تىزدىن ساتقىلى بولىدۇ . لېكىن دەريادىن ئېقىندا سۈزۈش خەتەرلىك ئىش ، بەزىدە ئېقىم قايىنىمىغا دۇچ كەلگەندە ئېقىندىنى تاشلاپ ، دەرهال جانىنى ياقىغا ئالمىسا جاندىن ئايرىلىدۇ .

يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان ماڭسۇر بوۋاي ئېقىندا سۈزۈشكە چىقالمايدىغان بولۇپ قالدى . چۈنكى ئېقىندا سۈزۈش كۈچتۈڭگۈرلۈك هەم چەبدەسلىكنى تەلەپ قىلىدۇ . تۈرۈلۈپ ـ تۈرۈلۈپ كېلىدىغان غايەت زور دولقۇن ، هۆركىرەپ ، هۇتارتىپ پىرقىرايدىغان قايناملارغا دۇچ كەلگەندە بارلىق جان ـ جەهلى بىلەن غۇلاچ تاشلاپ ئۈزۈپ ئۆتۈشكە ، جاپالىق هەم خەتەرلىك هالەتلەردىمۇ قارامىلىق قىلىشقا توغرا كېلىدۇ . شۇڭا بۇ ئىش ئۇنىڭ ئوغلى ئابدۇشۇكۇرگە قالدى .

ئابدۇشۇكۇر كىچىكىدە ئانىسىدىن يېتىم قېلىپ ، ئاتىسىنىڭ ئالدىدا مۇشۇ دەريا بويىدا چوڭ بولدى . ئاتىسىنىڭ دەريا بويىدىكى

جاپالىق ، خەتەرلىك ئەمگەكى ئۇنىمۇ قاۋۇل ، قورقۇمسىز ، چىداملىق ، قارام بىر يىگىت قىلىپ يېتىشتۇردى. ئۇ ئاق سۇ مەزگىلىدە سەھەردە ئورنىدىن تۇرىدۇ ـ دە ، بېلىق شورپىسى بىلەن ياما زاغرىسىدا ناشتا قىلىپ ، يەتتە ـ سەككىز تۇخۇم بىلەن بىر ـ ئىككى زاغرىنى بېلىگە تۇگۇۋېلىپ، كەندىر ئارقانىنى قۇلا ئاتنىڭ بوينىغا يۆگەپ ، ئاتقا يايداق مىنىپ ، دەرياغا قاراپ ماڭىدۇ. تاغىل ئىت ئۇنىڭغا ھەمراھ بولۇپ ئارقىسىدىن ئەگىشىدۇ . كەچكىچە غۇلاچ تاشلاپ، سۇ بىلەن ئېلىشىپ، قايناملاردا قېقىلىپ ، دولقۇنلاردا چۆكۈپ ـ لەيلەپ يۈرۈپ سۈزگەن ئېقىندىلارنى دەريانىڭ قولتۇق تاراملىرى ئارقىلىق كۆلگە ئاچىقىپ ، قۇلا ئاتقا سۆرىتىپ مەھەللىگە ئەكېلىدۇ . ماڭسۇر بوۋاي بولسا كەچكىچە تور سېلىپ بېلىق تۇتۇش بىلەن ئاۋارە .

بۇ يەرگە كىشىلەر كەم كېلىدۇ. پەقەت ئىككى ـ ئۈچ كۈندە بىر قېتىم شەنبە بازارلىق بېلىقچىلار كېلىپ ، ماڭسۇر بوۋاي تۇتۇپ قويغان بېلىقلارنى ئېلىپ كېتىدۇ. ئېقىندىلار يازىچە ئاپتاپتا تۇرۇپ قۇرۇيدۇ. قىش كىرگەندە بازارغا ئاپىرىپ سېتىپ ، پۇلىغا ئاشلىق ، ياغ ، كىيىم ـ كېچەك سېتىۋالىدۇ. قالغان پۇلنىڭ كۆپ قىسمىنى ماڭسۇر بوۋاي كونا مىس چۆگۈنگە سېلىپ ساقلايدۇ .

بۈگۈن ئابدۇشۈكۈر ئادىتى بويىچە ، ئاتىسى تەييارلىغان ناشتىلىقنى يېدى ـ دە ، زاغرىنى بېلىگە تۈگۈپ، قۇلا ئاتنى مىنىپ ، تاغىل ئىتنى ئەگەشتۈرۈپ ، دەرياغا قاراپ ماڭدى . تاڭ ئەمدىلا سۈزۈلگەنىدى . يىراقتا چوقچىيىپ تۇرغان قۇملۇق ئۈپۈققا ئوخشاش ئاستا ـ ئاستا قىزغۇچ رەڭگە كىردى . دەريادىن سۇنىڭ تولخىتاۋسىز شارقىرىغان ئاۋازى ئاڭلىنىپ ، نەم شامال ئۇرۇپ تۇرىدۇ . ئابدۇشۈكۈر ئاتلىق كېتىپ بېرىپ ، دەريانىڭ يىراق يۇقىرى ئېقىنىغا ئۈزمەي كۆز تىكتى . لۆمۈلدەپ ئېقىۋاتقان قورقۇنچلۇق لاي سۇدا ، ئۇ يەر ـ بۇ يەردە پاچاقتەك چوڭلۇقتىكى ياغاچلار ئېقىپ كەلمەكتە ئىدى . ئابدۇشۈكۈر چوڭ ئېقىندا

كەلمىسە ئادەتتە ئاتايىن سۇغا كىرمەيتتى . شۇ ئەسنادا ئۇنىڭ ئىتى قاتتىق قاۋاپ كەتتى . ئابدۇشۈكۈر بۇرۇلۇپ دەريانىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى قومۇلۇق قىرغاقتا تاغىل ئىتىنىڭ ئۆزىگە قاراپ قاتتىق قاۋاۋاتقانلىقىنى كۆردى . بۇ ئىمتاس قىرغاقتا ئادەتتە بىرەر ئەھۋال بولمىسا ئىت قاۋىمايتتى . شۇڭا ئۇ ئاتنى ئىت تەرەپكە قاراپ چاپتۇردى . ئۇ يېقىنلاپ كەلگەندە ، قىرغاققا يېقىن ، ئوشۇققىچە سۇدا بىر ئادەم دومىلا سوزۇلۇپ ياتاتتى . ئۇ ئاتتىن سەكرەپ چۈشۈپ ، ياتقان ئادەمنىڭ يېنىغا كەلدى . تاغىل ئىت ئابدۇشۈكۈرگە سۈركىلىپ ئەركىلەپ غىڭشىدى . ئۇ بۇ ئادەمنىڭ ئايال ئىكەنلىكىنى بايقىدى . چۈنكى ئايالنىڭ پۈتۈن ئەزايىغا بىر قەۋەت كۆك سېغىزلاي ئورنىشىپ كەتكەن بولۇپ ، چىرايى تۈگۈل ئۆزۈن ئىككى تال ئۆرۈمە چېچىمۇ لاي ئارىسىدا پەرق ئەتكۈسىز بولۇپ كەتكەنىدى . ئابدۇشۈكۈر ئايالنى كۆتۈرۈپ قىرغاققا ئاچىقىپ چىم ئۈستىگە ياتقۇزدى . ئۇنىڭ يۈز - كۆزىنى بەلۋېغىنىڭ ئۇچى بىلەن ئېرتتى . قىزنىڭ چىرايىدىن گۈزەللىكى ئېنىق بىلىنىپ تۇراتتى . ئابدۇشۈكۈرنىڭ قىزغا رەھىمى كېلىپ ، ئىچى سىيرىلىپ كەتتى . ئۇ قىزنىڭ چېكىسىنى تۇتۇپ باقتى . ئاندىن ئېڭىشىپ قۇلىقىنى كۆكسىگە قويۇپ يۈرىكىنى تىڭشىدى . قىزنىڭ يۈرەك سوقۇشى بىلىنەر - بىلىنمەس ئاڭلىنىپ تۇراتتى .

— تېخى ھاياتكەن ، — دەۋەتتى ئۇ ، خۇشال بولۇپ . قىزنىڭ قورسىقى ئېسىلىپ كەتكەنىدى . ئابدۇشۈكۈر قىزنىڭ بېشىنى تۆۋەن قىلىپ ، قورسىقىنى مۇجىدى . قىزنىڭ ئاغزى - بۇرنىدىن بۇلۇقلاپ لاي سۇ ياندى . قىزنىڭ ئاغزىدىن پۇۋلىدى . بىر ھازا پۇۋلىگەندىن كېيىن قىزدا سۇس تىنىق پەيدا بولدى . يۈرەك سوقۇشىمۇ بۇرۇنقىدىن سەل كۈچەيگەندەك بولدى .

ئېقىندا سۈزۈۋېلىش بىلەن ئادەم سۈزۈۋېلىش ئۇلار ئۈچۈن تۇنجى ئىش ئەمەس ، بەلكى مۇشۇ قىز بىلەن سەككىزىنچى قېتىم ئادەم سۈزۈۋېلىشى ئىدى . ئەگەر مۇشۇ قىز ھايات قالسا ئۇلار

سۈزۈۋالغان ئادەمنىڭ ئۈچىنچىسى ھايات قالغان بولىدۇ. ئابدۇشۈكۈر كۆك دىكا چاپىنىنى سېلىپ قىزنى يۆگىدى ـ دە، ئاتنىڭ ئالدىغا ئېلىپ، دەرھال ئۆيىگە قايتتى.

ماڭسۇر بوۋاي ئەھۋالدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، دەرھال ھەرىكەتكە كېلىپ ھارۋىدىكى كۆرپە ئۈستىگە قىزىق قۇمدىن يېيىپتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەدىيالنى سالدى. ئاندىن قىزنى ياتقۇزۇپ، دۇخاۋا يوتقانغا چۈمكىدى. قىز تېخى ھوشىغا كەلمىگەندى. ماڭسۇر بوۋاي:

— ئوغلۇم، ئاتنى تېز ھەيدە، ئەمما ناھايىتى سىلىق ھەيدە. دوختۇرخانىغا قانچە تېز بارسا شۇنچە ياخشى، تىنىقى ئۈزۈلۈپ قالاي دېسە ئاغزىدىن قورقماي پۈۋلە، — دېدى.

ئات يورغىلاپ مېڭىپ كەتتى. بوۋاي ئورۇق قوللىرىنى كۆتۈرۈپ، ئاق، شالاڭ ساقىلىنى تىترىتىپ بىرمۇنچە دۇئا قىلدى. ھارۋا يىراقلاپ بىر ئۇن يىتىم يەرگە بارغاندا بوۋاي نېمىشقىدۇر توۋلاپ يۈگۈردى:

— ۋا ئابدۇشۈكۈر!...

ئابدۇشۈكۈر ھارۋىنى ئارقىغا ياندۇرۇپ، بوۋاينىڭ ئالدىغا كېلىپ توختاتتى.

— ئۇنتۇغىلى تاسلا قاپتىمەن، ماۋۇ ئىككى يۈز تىزنى يېنىڭغا سېلىۋال.

2

قىز كۆزىنى ئېچىپ ئۆزىنىڭ ئۆلمىگەنلىكىنى بىلدى. ئۇزۇن كىرپىكلىرى ئارىسىدىن سىرغىپ چىققان ياشلار، تاتارغان يۈزىنى سىيپاپ ئېقىپ چۈشتى.

— قىزىم، ئوبدان بوپقالدىڭىزمۇ؟ — دېدى، قىرىق بەش ياشلاردىكى دوختۇر ئايال مېھرىبانلىق بىلەن. قىز بىلىنەر ـ

بىلىنمەس بېشىنى لىڭشىتىپ يەنە كۆزىنى يۇمدى. ئەمما ئايال دوختۇرنىڭ سېستىرا قىزغا تاپىلاپ ئېيتقان سۆزلىرىنى ئاڭلاپ ياتتى.

ياتاق ئىچى جىمىپ كەتتى. قىز كۆزىنى ئاچتى. ئۇنىڭ كارىۋىتى يېنىدا ئۆزى بىلەن تەڭ دېمەتلىك، ئاق يۈزىنى ئارىلاپ سەپكۈن باسقان سېستىرا قىز ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ تۇرقىدىن شوخلۇقى چىقىپ تۇراتتى. ئۇ كېسەل قىزنىڭ ئۆزىگە قاراۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، يېزىۋاتقان خاتىرىسىنى قويۇپ سورىدى:

— قانداق، خېلى بەلەن بوپقالدىڭىزمۇ؟

— ھەئە، — دېدى قىز، بوشقىنا ئاۋازدا.

— مۇندىن كېيىن تېخىمۇ ياخشى بولۇپ كېتىسىز، — دېدى سېستىرا قىز. ئۇنىڭ خۇشخۇي، مېھىر-شەپقەت يېغىپ تۇرغان ھۆسن-جامالى، يېقىملىق ئاۋازى قىزنى ئۆزىگە مەپتۇن قىلدى.

— ئېتىم مېھرىگۇل، — دېدى سېستىرا قىز ئۆزىنى تونۇشتۇرۇپ، — مۇشۇ يېزىدىن، — ئۇ سۆزىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ قاقاقلاپ كۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ كۈلكىسىمۇ يېقىملىق ئىدى. كېسەل قىز ئۇنىڭ شوخلۇق بىلەن ئېيتقان سۆزلىرىنى ئاڭلاپ پىسسىڭىدە كۈلدى.

— ئېتىڭىز نېمە؟ — سورىدى مېھرىگۇل.

— تاجىنىسا.

— قانچە ياشقا كىردىڭىز؟

— ئون سەككىزگە.

— ھە، مانا بۇ تېخىمۇ ئوبدان بولدى ئەمەسمۇ، — دېدى مېھرىگۇل خۇشال كەيپىياتتا، ھېلىقى خاتىرىنى قولىغا ئېلىپ، — تاجىگۇل دەپ يازاي، يېشىمىزمۇ تەڭ، ئېتىمىزنىڭ گۇلىمۇ تايىنلىق ئوخشاش بولۇپ كەتسۇن. شۇ مۇناسىۋەت بىلەن ئىككىمىز ئۆمۈرلۈك ئاداش بولۇپ قالايلى. ئىسمىڭىزمۇ ئۆزىڭىزگە ئوخشاش چىرايلىقكەن. چىرايىڭىزنىڭ ھېچبولمىغاندا يېرىمىنى بولسىمۇ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

ماڭا بەرگەن بولسىڭىز ئىككىمىز ئوخشاش چىرايلىقلاردىن بولۇپ، يىگىتلەرنىڭ كۆزىدىن ئوت چاقنىتىۋەتمەمتۇق... ھا... ھا...— تاجىنىسا دوستىنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، ئۆزىنى تۇتالماي كۈلۈۋەتتى ۋە:

— مېھرىگۈل، ئەجەبمۇ شەيتانكەنسىز، چىرايىنى قانداقمۇ بەرگىلى بولىدۇ؟... خۇدا شۇنداق ياراتقان تۇرسا... — دېدى.

— ۋاي ـ ۋۇي ئەجەبمۇ ياخشى بولدى، — دېدى مېھرىگۈل ھاياجانلىنىپ، — سىز مەن بىلەن سۆزلەشكۈدەك بولدىڭىزمۇ؟ بىلىكىڭىزنى چىقىرىڭ، قان بېسىمىڭىزنى ئۆلچەپ باقاي.

تاجىنىسانىڭ ياتقان ياتىقى يالغۇز كىشىلىك ياتاق ئىدى. بۇ ياتاقتىن مېھرىگۈلنىڭ خۇش كۈلكىسى ئۇزۇلمەي ئاڭلىنىپ تۇردى. تاجىنىسامۇ كۈلۈۋېرىپ خېلىلا چارچاپ قالغانىدى. ئۇنىڭ قەلبىدە قارا بۇلۇتتەك ئەگىپ ئۇزۇپ يۈرگەن ئازاب ۋاقتىنچە ئۇنتۇلغانىدى. تاجىنىسانىڭ بورۇن ئۇچلىرىدا پەيدا بولغان تەر تامچىلىرىنى كۆرگەن مېھرىگۈل دوستىنىڭ سەل چارچىغانلىقىنى سېزىپ، قىزىق پاراڭنى توختاتتى. ئۇ دوستىنىڭ سەرگۈزەشتىسىنى ئاڭلاشقا ئالدىرايتتى. بىراق تاجىنىسانىڭ سالامەتلىكى تېخى تولۇق ئەسلىگە كەلمىگەچكە، سوراشقا پېتىنالمىدى. چۈنكى ئۇ: دوستىنىڭ كۆزلىرىدىكى ئېغىر قايغۇ ـ ھەسرەت ئۇچقۇندىن بىرەر چوڭ كۆڭۈلسىزلىكنىڭ شەپىسىنى سەزگەنىدى. ئۇ ئۆزىچە ھەر خىل گۇمانىي پەرەزلەردە بولدى. ئېھتىمال ئۇ بىرەر يىگىت بىلەن پۈتۈشكەن بولسا، ئاتا ـ ئانىسى ئۇنى باشقا بىرىگە زورلىغاندا ئۆلۈۋالماقچى بولغاندۇ.

— ئاداش، — دېدى مېھرىگۈل جىم ئولتۇرۇۋەرسە خۇشال كەيپىياتنىڭ تۈگەپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ، — بىرمۇنچە قىزىق گەپلىرىمنى قىلىپ بەرسەم ئاڭلاپ، كۈلۈشنى كۈلۈۋېلىپ، ماڭا بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلىپ بەرمەيسىزغۇ؟

تاجىنىسا سەل مىدىرلاپ، مېھرىگۈل تەرەپكە ئۆرۈلۈپ،

يۈزىنى ئالىقىنىغا قويۇپ ياتتى ۋە بىردەم جىم تۇرۇپ، ئۇن چىقارماي خىيال سۈردى.

— ئاداش نېمىنى ئويلاۋاتىسىز؟ — دېدى مېھرىگۈل دوستىنى سۆزلەشكە دەۋەت قىلىپ، — ماڭا ئاشۇ خىياللىرىڭىزنى سۆزلەپ بەرسىڭىزچۇ؟

— مەن قانداق بولۇپ بۇ دوختۇرخانىغا كىرىپ قالدىم؟ — مېھرىگۈل دوستىنىڭ دەل مۇشۇنداق بىر سوئالنى سورىشىنى تەقەززالىق بىلەن كۈتۈۋاتاتتى.

— سىزنى ئابدۇشۇكۇر دېگەن، ئۆزى قاۋۇل، چىرايلىق، بىر بېلىقچى يىگىت دەريادىن سۈزۈۋاپتۇ. ئۇ بەكمۇ بەلەن يىگىتكەن. سىزنى داۋالىتىش ئۈچۈن يالۋۇرمىغان ئادىمى قالمىدى. بىز ئۇنىڭدىن: «بۇ قىز نېمىڭىز بولىدۇ؟» دەپ سورىساق، ئۇ گېپىدىن ئېزىپ، ھودۇقۇپ، قىزىرىپ تۇرۇپ قالدى. كېيىن ئۇقساق، سىز ئۇنىڭ ھېچ نەرسىسى ئەمەسكەنسىز. قىرىق بەش كىلومېتىر يەردىن بۇ يەرگە ئەكەپتۇ. ئۇ سىز ئۈچۈن جىق ئاۋارىچىلىق تارتتى. سىزنىڭ كىيىم - كېچەكلىرىڭىزنىڭ يوقلۇقىنى ئېيتىپ، «قىزلارنىڭ قانداق كىيىمگە ئامراقلىقىنى بىلمەيمەن. سىز ئېلىشىپ بەرسىڭىز» دەپ تۇرۇۋېلىپ، تۇنۇگۈن ئىككىمىز بازارغا چىقىپ سىزگە بىر بۆلەك كىيىملەرنى سېتىۋالدۇق. قارىڭە، — مېھرىگۈل تومپۇچكىنى ئېچىپ ئۇنىڭ ئىچىدىن مېغىزرەڭ توپلىيدىن بىرنى ئېلىپ كۆرسەتتى ۋە ۋىلىقلاپ كۈلۈپ تۇرۇپ سۆزىنى داۋام قىلدى، — تازا قىزىق ئىش بولدى. پۇتىڭىزغا قانچىلىك ئاياغ كېلىدىغانلىقىنى ئويلىمايلا چىقىپتىمىز، ئابدۇشۇكۇر قايتىپ كىرىپ پۇتىڭىزنى ئۆلچەپ چىقتى، ھا... ھا... ھا...

تاجىنىسا دوستىنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاۋېتىپ ئىختىيارسىز ھالدا ياپراقتەك تىترەپ كەتتى. چۈنكى ئۇنىڭ بېلىقچىنىڭ ئوغلى توغرۇلۇق يەنە نېملەرنىدۇ ئاڭلاش ئىستىكى تۇغۇلغانىدى. ئۇ

بۇنى ئۆزىمۇ سەزمەي قالدى. تاجىنىسانىڭ پۈتۈن دىققىتى بىلەن گېپىنى ئاڭلاۋاتقانلىقىدىن ھۇزۇرلانغان مېھرىگۈل تومپۇچكا ئىچىدىن يەنە بىر يېشىل قاتلاق يوپكا، كوپتا قاتارلىق نەرسىلەرنى ئالدى.

— شۇنداق قىلىپ ئۇ يىگىت سىز ئۈچۈن سېخىيلىق بىلەن پۇل خەجلىدى، بەك مەردكەن. مەن چاقچاق قىلىپ: «تاپان ھەققىمگە نېمە بېرىسىز» دەپ قويسام، «قانچە پۇل ئالىسىز؟» دېمەمدۇ، مەن ئىزادىن ئۆلەي دېدىم. راست تۈزكەن. ئاخىر كېلەر قېتىم كەلگەندە ماڭا بېلىق ئەكېلىپ بېرىدىغان بولدى. قانداق، بوپتۇما؟... ھا... ھا... ھا...

— ئۇ قېنى؟... — «ئۇ» دېگەن سۆزنىڭ ئاغزىدىن قانداق چىقىپ كەتكىنىنى ئۆزىمۇ بىلمەي قالغان تاجىنىسا ئۇيالغىنىدىن شەپەقتەك قىزىرىپ كەتتى. ئىچىدە مىڭ پۇشايمان قىلدى.

— كۆرۈشكە ئالدىراۋاتامسىز؟

— ياق...

— كۆرسىڭىز كۆرگۈچىلىكى بار، — دېدى مېھرىگۈل قىزىقچىلىق قىلىپ، — كېلىدۇ، ئات ھارۋىسىنى بىر دەڭدە قويۇپتىكەن، شۇنىڭدىن ئەنسىرەپ، ئۇ نەرسىلەرنى بىزنىڭ ئۆيگە يۆتكىۋېتىدىغان بولۇپ، ئىنىم بىلەن بىللە كېتىشتى، — مېھرىگۈل سۆزلەۋېتىپ دوستىغا تىكىلدى. شۇ تاپتا، تاجىنىسا بۇلاقتەك كۆزلىرىدە ياش لىغىلدىغان ھالدا تورۇسقا تىكىلىپ قالغانىدى.

— تاجىگۈل، ئابدۇشۈكۈر سىزگە ئاشىق بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ، — دېدى مېھرىگۈل، دوستىنى سىنىماقچى بولۇپ، — سىز بۇنىڭغا نېمە دەيسىز؟

— ياق!... — دېدى تاجىنىسا، لېكىن ئۇ خۇددى قورقۇنچلۇق چۈش كۆرگەندەك چۆچۈپ سىلكىنىپ كەتتى. كۆزلىرىدىن يىپى ئۈزۈلگەن مارجاندەك ياشلار تۆكۈلۈشكە باشلىدى. قوللىرى بىلەن يۈزىنى تۇتۇۋېلىپ قاتتىق ئۆكسۈپ يىغلاپ كەتتى.

3

مېھرىگۈل ئۇنى ـ بۇنى دەپ بەزلەپ يۈرۈپ دوستىنىڭ يىغىسىنى توختاتتى. دوختۇر تاجىنىسانى يەنە بىر قېتىم تەكشۈرۈپ چىقىپ كەتتى. مېھرىگۈل ئۇنىڭغا ئوكۇل ئۇردى، دورا ئىچۈردى.

تاجىنىسانىڭ يۈرىكى ئازاب ئىچىدە ئېچىشىسمۇ، لېكىن قانداقتۇر ئۇ يېڭى بىر ھېس ـ تۇيغۇنى سەزمەكتە ئىدى. يېڭى بىر خىرە ـ شىرە نۇر ئۇنى سەگىتتى. يېڭى ئىنتىلىش، غىل ـ پال ئارزۇ بارا ـ بارا چوڭىيىپ يەڭگىل تەۋرەنگەن كۆل سۈيىدەك ئۇنىڭ قەلبىگە تاراشقا باشىدى. ئابدۇشۈكۈرنىڭ سۆز ـ ھەرىكەتلىرى كۆز ئالدىغا كېلىۋالدى. گويا ئۇ تەلمۈرۈپ، كۈلۈمسىرەپ تىكىلىۋاتقاندەك تۇيۇلدى. تاجىنىسا دوستىنىڭ ئېيتقانلىرىغا ئاساسەن، ئۇنىڭ تەقى ـ تۇرقى، چىراي ـ شەكلىنى غۇۋا كۆز ئالدىغا كەلتۈرگەندەك بولدى. لېكىن كۆز ئالدىدا يەنىلا خالىقنىڭ سىيماسى ئەكس ئېتىپ تۇرىۋالدى. گويا ئۇ ئېغىر گۇناھ قىلغاندەك يۈرىكى ئېغىپ، ئازابلىنىپ، تولغىنىپ كەتتى. خالىقنىڭ ئارقىسىدىن بارالماي تۇرۇپ قالغىنىدىن ھەسرەتلەندى، خىيالى چېچىلدى. ئۇنىڭ كۆڭۈل ئېكرانىدا بىردە خالىقنىڭ مۇلايىم سىيماسى ئەكس ئەتسە، بىردە ئابدۇشۈكۈرنىڭ ئۆزى كۆرمىگەن غۇۋا چىرايى تەكرارلىنىدۇ. تاجىنىسا قايغۇردى. ئۇنىڭغا ھاياتلىقتىن ئۆزگە تەسەللى بولغۇدەك، كۆڭلىنى ئېغىر ئازابتىن ئازراق بولسىمۇ دالدىغا ئالغۇدەك ھېچقانداق شەپقەت كۆرۈنمىدى. ئۇ بۇ ھاياتتا ئۆزگە ئازاب ـ ئوقۇبەت، تىل ـ ئاھانەت، ئۆلۈمدىن باشقا ھېچ نەرسە تاپالمىدى. پەقەت ئۆلۈملا ئۇنى تۈگىمەس ـ پۈتمەس دەرد ـ ئەلەمدىن قۇتۇلدۇرالايدىغان بىردىنبىر شەپقەتچى بولۇپ بىلىندى. شۇڭا ئۇ ئۆلۈم بوسۇغىسىغا ئۆز ئىختىيارى بىلەن قەدەم باسقانىدى. ئەمما ئۆلۈم ئۇنى قوبۇل كۆرمىدى. يەنە ھاياتلىق قايىنىمىغا ئىتتىرىپ بەردى. ئەمدى بۇ

يەردە ئۇ ھاياتنىڭ شەپقەتلىك نۇرىنى كۆرگەندەك بولدى . ھايات يەنە باشلاندى . تاجىنىسانىڭ بېشىغا مۇشۇ ئىككى ـ ئۈچ ئاي ئىچىدە ئاجايىپ ئېغىر قىسمەتلەر كەلدى . ئۇ ئاچچىق دەرد ـ ئەلەمنىڭ تەمىنى تېتىشقا مەجبۇر بولدى . ئەمدىلا ئۆز سېيماسىغا يېڭى ئىزلار قالدۇرماقچى بولغان پاك قەلب قاتتىق زەربىدىن يانجىلدى ، ئېزىلدى . تاللاپ چىن قەلبىدىن سۆيگەن يىگىتى يېرىم يولدا ھالاك بولدى ! يۈرەك ! ياش بەڭۋاش يۈرەك يەنە ئۆزىنىڭ بەڭۋاشلىقىنى قىلىۋاتىدۇ . ئۇ ئېزىلىپ تۇرۇپ يەنە يېڭى بىر بەختىنى ئارزۇ قىلىۋاتىدۇ . ئۇنىڭ كۆزلىرى يىغلاپ ياش تۆكمەكتە ، لەۋلىرى خىرە كۈلمەكتە ؛ كۆڭلى كىمنىدۇر كۈتمەكتە . ئۇ تەشنا بولۇۋاتىدۇ . ھەسرەت بۇلىقى بولغان كۆزلىرى ئىشىككە تەلمۈرۈۋاتىدۇ . يەنە يۈرىكىنىڭ بىر يېرىدىن چىققان كۈچ ئىشىككە ئارقىسىنى قىلىپ قويۇۋاتىدۇ . ئۇنىڭ كاللىسىدا خالىق ، ۋىجدان ، ساداقەت ، گۇناھ ، يەنە مۇھەببەت ، تەلپۈنۈش ھەممىسى تەڭ ياشاۋاتىدۇ . خالىق... بىراق ، ئۇ ھازىر يوق . مەڭگۈ يوق . ئۇ ئەمدى تاجىنىسا بىلەن مۇھەببەتلىشەلمەيدۇ... ياق... ياق ، مۇھەببەتلىشىدۇ . ئۇ قەلبىدە مۇھەببەتلىشىدۇ . تۇنجى مۇھەببەت ھامان قەلبىدە چوڭقۇر ئىزلارنى قالدۇرىدۇ . ئۇنى ھەرگىز ، ئاسانلىقچە ئۇنتۇپ كەتكىلى بولمايدۇ . بىراق ئۇ تېخى ياش ، يەنە كېلىپ قەلبىنىڭ دەرۋازىسى رەسمىي يوسۇندا بىراۋ تەرىپىدىن ئېچىلمىدى . ئۇ تېخى پاك . ھايات ياشىغان ئىكەن ئۇنىڭغا جەزمەن... ھازىرلا ئۇنى ياخشى كۆرسە ، ئەسلىدىكى مۇھەببەتنىڭ يۈز خاتىرىسى بولامدۇ ، يوق ؟ ئۇلار كۈرمىڭ قېتىملاپ قىلىشقان ۋەدىلەر نەگە كېتىدۇ ؟ ئەمىسە ئۇ يۇرتىغا قايتىپ كەتسۇنمۇ ؟ يۇرتىغا نېمە دەپ بارىدۇ ؟ ئۇنى يۇرتى قارشى ئالارمۇ ؟ ئۇنى قانداق بەتناملار ، قانداق ھاقارەتلەر ، قانداق خورلۇقلار ، قانداق ئازابلار كۈتۈپ تۇرىدىغاندۇ ؟ ! «تاراق» قىلىپ ئېچىلغان ئىشىك تاجىنىسانىڭ خىيال يىپلىرىنى ئۈزۈۋەتتى . ئۇ بېشىنى بۇراپ ئىشىك تەرەپكە قارىدى ، بېشىغا ئاق دوپپا ، ئۈچىسىغا كۆك دىكا

چاپان ، توپىرەك ئىلون شىم كىيگەن قاۋۇل بىر يىگىت كىرىپ كەلدى . ئۇنىڭ ئارقىسىدا يەنە بىر ئوغۇل بالىمۇ بار ئىدى . تاجىنىسا دېرىزىگە قارىۋالدى ، مېھرىگۇل ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇلارنى خۇشال قارشى ئالدى . تاجىنىسا نېمە ئۇچۇن شۇنداق قىلغانلىقىنى ئۆزىمۇ بىلمىدى . ئابدۇشۇكۇرنىڭ يېقىنلاپ كەلگىنىنى سېزىپ ، يۈرىكى دۇپۇلدەپ ، قاتتىق سوقۇشقا باشلىدى .

— خېلى ياخشى بولۇپ قالدىڭىزمۇ ؟ — دېدى يىگىت بوش ئاۋازدا . تاجىنىسا ھودۇقۇپ ، قىزىرىپ ، ئاران دېگەندە ئاغزىدىن گەپ چىقىرالىدى :

— خۇداغا شۈكرى… سىزگە رەھمەت…

ئابدۇشۇكۇر نېمە دېيىشىنى بىلمەي ئوڭايسىزلىنىپ تۇرۇپ قالدى .

— ئابدۇشۇكۇر ئاكا ، — دېدى مېھرىگۇل ، ئارىدىكى جىمجىتلىقنى بۇزۇپ ، — سىز تاجىگۇلنى مەندىن بۇرۇن قۇتقۇزۇپ تونۇشالمىغان بىلەن ، مەن سىزدىن كېيىن قۇتقۇزۇپ دوست بولۇپ كەتتۇق دەڭا .

ئابدۇشۇكۇر گەدىنىنى تاتىلاپ كۈلدى . تاجىنىسانىڭ غەمكىن كۆزلىرى ئابدۇشۇكۇرنىڭ كۆزى بىلەن ئۇچراشتىيۇ ، لاچىندىن ئۈركىگەن كەپتەردەك تېزلا باشقا تەرەپكە قارىۋالدى . ئابدۇشۇكۇر بىلەن كىرگەن بالا مېھرىگۇلنىڭ ئىنىسى ئەكرەم ئىدى . ئۇلار مېھرىگۇلنىڭ ئۆيىدە ئەتتۇرۇپ كەلگەن توخۇ گۆشى سالغان ئۇگرىنى مېھرىگۇلگە بەرگەندىن كېيىن ، تېلېۋىزور كۆرۈش ئۈچۈن چىقىپ كېتىشتى . مېھرىگۇل تاجىنىساغا ئاش ئىچۈردى ، ئاندىن كېيىن ئۆزى ئىچتى . ئۇلار خېلى ئۇزاققىچە ئۇيان - بۇيانىنىڭ پارىڭىنى سېلىشتى . مېھرىگۇل ئۆزىنىڭ مۇھەببىتى توغرىسىدا سۆزلەپ بەردى . ئۇ ئوتتۇرا مەكتەپتە بىللە ئوقۇغان بىر ساۋاقدىشى بىلەن مۇھەببەتلەشكەن بولۇپ ، ئۇ يىگىت ھازىر ئالىي مەكتەپتە ئوقۇيدىكەن . يەنە ئىككى يىلدىن كېيىن ئوقۇشى پۈتىدىكەن . دوستىغا ئۆز سۆيگىنى ھەققىدە ئۇزاق سۆزلىگەن

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com